

Kierunek Elektronika i Telekomunikacja, zaoczne, IV rok
**Projektowanie Systemów Cyfrowych
w Językach Opisu Sprzętu**

Zmienne i sygnały. Symulacja

Program wykładu

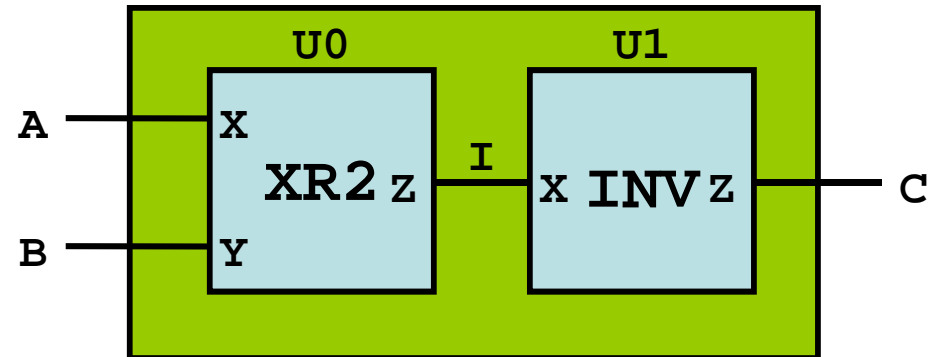
Sygnały i zmienne w VHDL

procesy, deklaracje, opóźnienia, hazardy

Symulacja

sygnały a zmienne, cykl Delta-Time,
sensitivity list, arbitraż, atrybuty

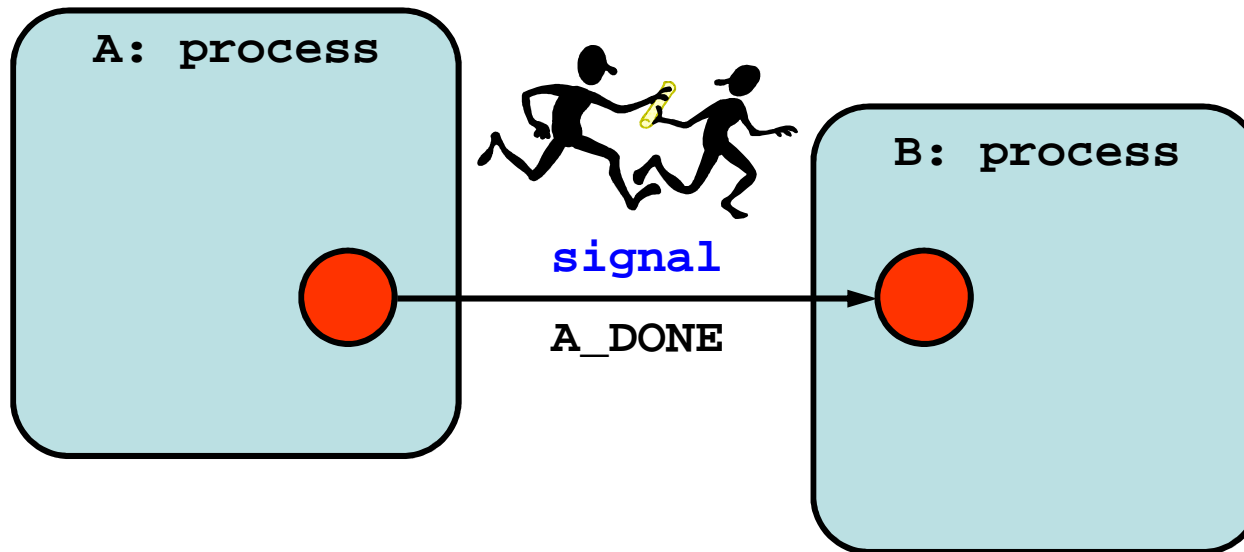
```
entity COMPARE is
  port (A, B: in bit;
        C: out bit);
end COMPARE;
```



```
architecture STRUCTURAL of COMPARE is
  signal I: bit; -- sygnal wewnętrzny - brak kierunku!
  component XR2 port (X, Y: in bit; Z: out bit);
  end component;
  component INV port (X: in bit; Z: out bit);
  end component;
begin
  U0: XR2 port map (A, B, I);
  U1: INV port map (I, C);
end STRUCTURAL;
```

Sygnaly w VHDL Komunikacja między procesami

```
architecture FIRST of ST_UNIT is
signal A_DONE: bit := '0';
begin
.....
```



```
A: process
begin
.....
if S1 then A_DONE <= '1';
```

```
B: process
begin
    wait until A_DONE = '1';
.....
```


Sygnały w VHDL Komunikacja między procesami

- Procesy mogą się ze sobą komunikować poprzez nadawanie wartości sygnałom.
- Proces może zawiesić swoje działanie w oczekiwaniu na zmianę w sygnale wejściowym.
- Zmienne zadeklarowane w procesie nie mogą przekazywać swych wartości do innych procesów.
- VHDL`93 definiuje zmienne globalne, które mogą zostać użyte do celów synchronizacji procesów.

- Sygnaly mogą być zadeklarowane w:
  - pakietach - sygnaly globalne
  - sekcji deklaracji **entity** - sygnaly globalne dla **entity**
    - porty: **in**, **out**, **inout**, **buffer**
    - inne deklaracje
  - sekcji deklaracji architektury - sygnaly lokalne dla architektury
- Sygnaly są inicjalizowane przy użyciu operatora :=
- Wartości przypisywane są sygnałom przy użyciu operatora <=

Sygnaly w VHDL

Deklaracja sygnałów w VHDL

Sygnaly globalne:

```
package SIGDEC is
    signal VCC: bit := '1';
    signal GROUND: bit := '0';
end SIGDEC;
```

Sygnaly globalne dla entity:

```
entity BOARD_DESIGN is
    port (DATA_IN: in bit;
          DATA_OUT: out bit);
    signal SYS_CLK: bit := '1';
end BOARD_DESIGN;
```

Sygnaly lokalne dla architektury:

```
architecture DATA_FLOW of BOARD_DESIGN is
    signal INT_BUS: bit;
begin
    .....
```


Sygnaly w VHDL

Deklaracja sygnałów w VHDL

W deklaracji sygnału jako portu dla **entity** należy wyszczególnić: nazwę sygnału, jego kierunek, typ i opcjonalnie wartość początkową.

Składnia:

```
port (name [, more_names]: direction type [:= expression] [; more_ports]);
```

Kierunek	Użycie
in	Prawa strona przypisania wartości zmiennej lub sygnałowi
out	Lewa strona przypisania wartości sygnałowi
inout	Obydwa powyższe
buffer	Jak wyżej, ale tylko jedno źródło (w praktyce nieużywany)

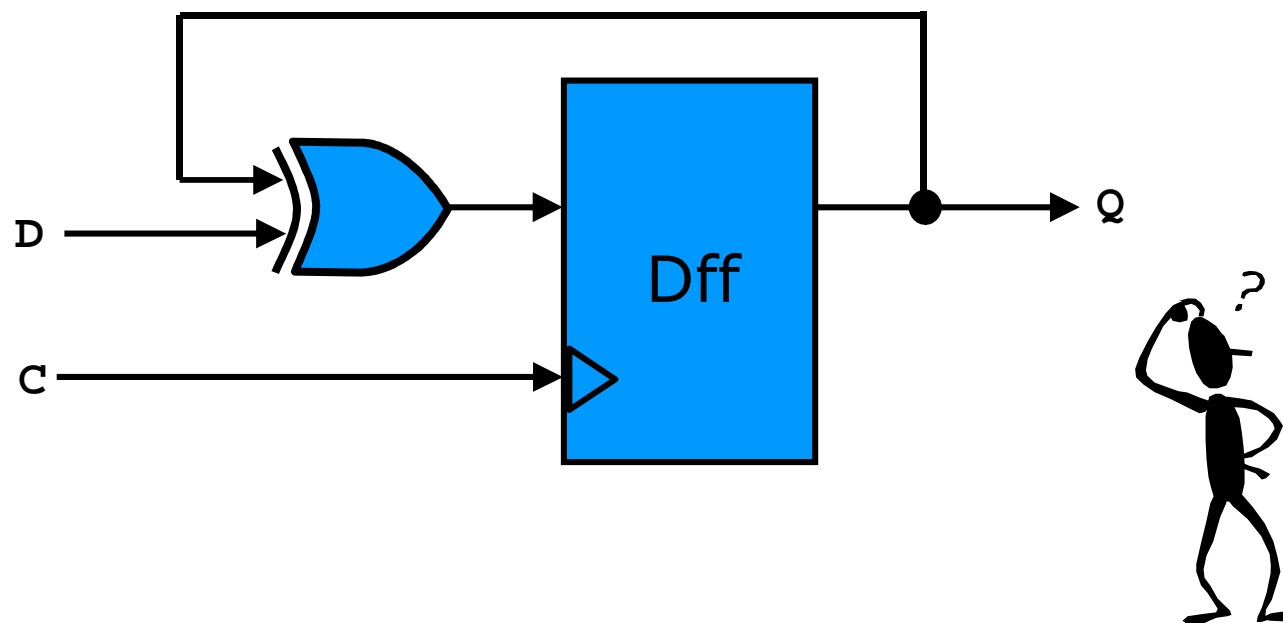
Przykład:

```
port (DATA_IN: in bit; DATA_OUT: out bit);
```


```
port (B, A: in MyLib.MyPkg.MyType);
```


Pytanie: Jaki jest najprawdopodobniej kierunek sygnału Q ?

Reguły połączeń między modułami wymagają odpowiadających sobie trybów portów, np.: `buffer` ⇔ `buffer`. Ale to jest niepraktyczne...


```
entity ...
port(D: in ...
      C: in ...
      Q: buffer ... );
end entity;
```

```
architecture wrong
begin
  process(C)
  begin
    if C and C'event then
      Q <= Q xor D;
    end if;
  end process;
end wrong;
```



```
entity ...
port(D: in ...
      C: in ...
      Q: out ... ); -- OUT direction
end entity;
```

```
architecture good
  signal: T ... -- T aux signal
begin
  process(C)
  begin
    if C and C'event then
      T <= T xor D; -- T usage
    end if;
  end process;
  Q <= T; -- concurrent assignment
end good;
```

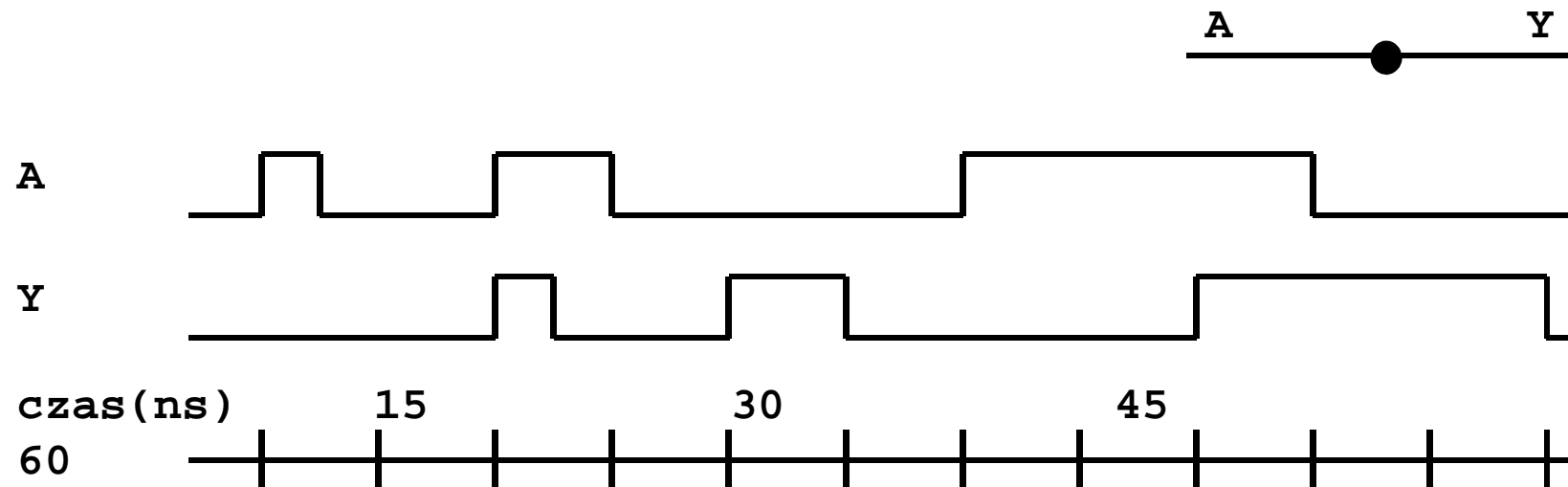
Modelowanie połączeń dokonywane jest przy pomocy opóźnienia transportowego. Propagowane są wówczas wszystkie zmiany wartości sygnałów, niezależnie od czasu ich trwania.

Składnia:

signal <= **transport** *expression* **after** *transport-delay*;

Przykład:

Y <= **transport** A **after** 10 ns;

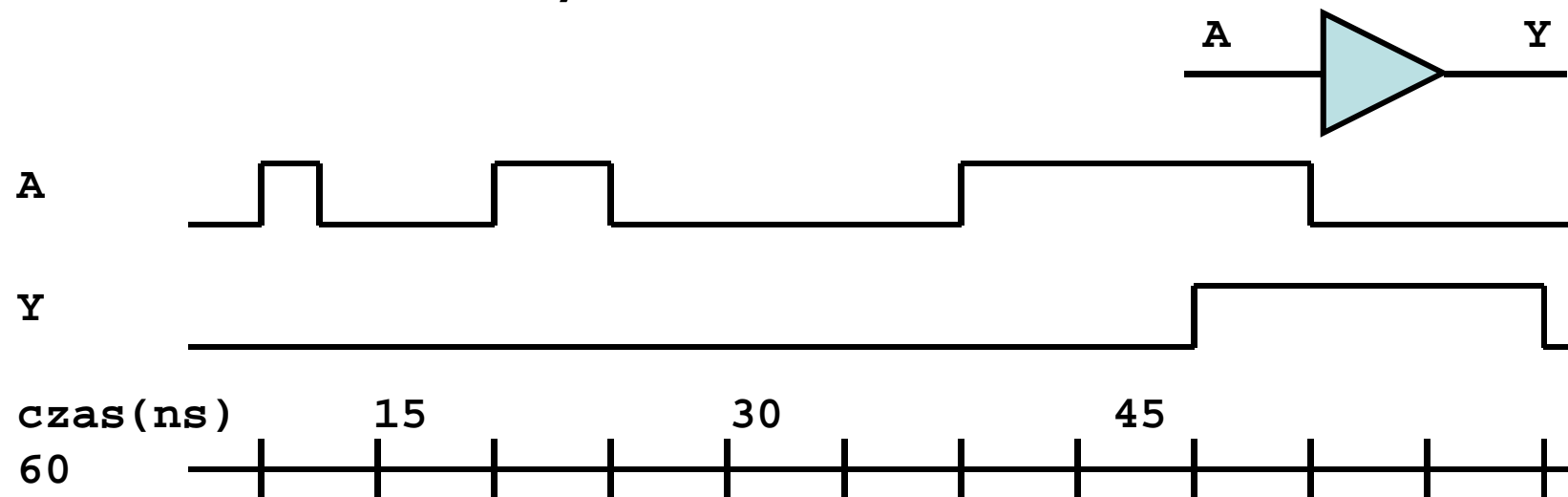
Modelowanie elementów dokonywane jest przy pomocy opóźnienia inercyjnego (domyślne). Propagowane są wówczas tylko te zmiany wartości sygnałów, które trwają nie krócej niż wartość opóźnienia.

Składnia:

signal <= [**inertial**] *expression* **after** *inertial-delay* ;

Przykład:

Y <= *A* **after** 10 ns ;

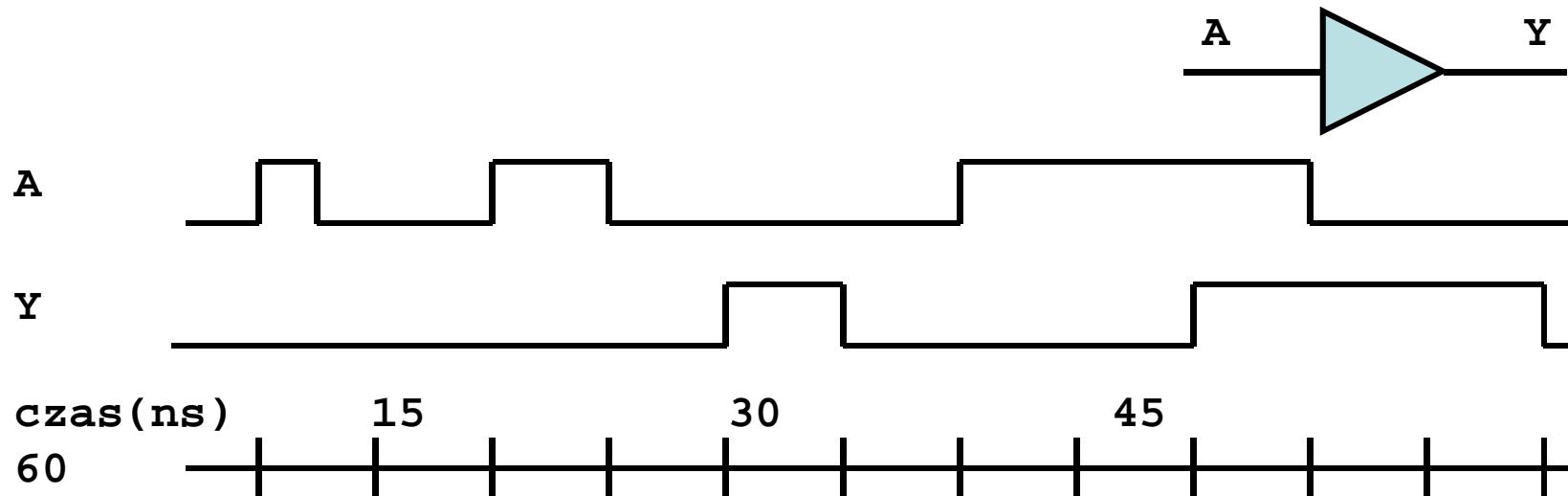
VHDL-93 pozwala na modelowanie elementów, które reagują na impulsy krótsze niż opóźnienie tych elementów.

Składnia:

signal <= **reject** *reject-delay* **inertial** *expression* **after** *inertial-delay* ;

Przykład:

Y <= **reject** 4 ns **inertial** A **after** 10 ns ;

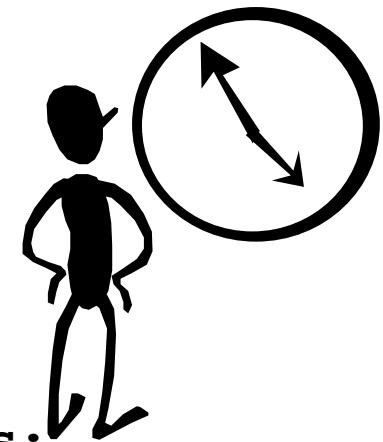

Nadawanie wartości sygnałom jest **sekwencyjne** w obrębie procesów, a **współbieżne** na zewnątrz nich.

W obrębie procesu nadawanie wartości sygnałom jest wstrzymywane do momentu uruchomienia cyklu symulacji, wyzwalanego przez wykonanie instrukcji **wait**.

Przykład:

```
process
begin
  sys_clk <= not (sys_clk) after 50 ns;
  int_bus <= data_in after 10 ns;
  data_out <= my_function (int_bus) after 10 ns;
  wait .....
end process;
```


Sygnały w VHDL Opóźnienia sygnałów

Instrukcje przypisania wartości sygnałom mogą zawierać kilka wartości dla różnych momentów czasowych. Własność ta jest użyteczna przy opisywaniu sygnałów zegarowych i innych przebiegów powtarzalnych.

Przykład:

```
S <= '1' after 4 ns, '0' after 7 ns;  
T <= 1 after 1 ns, 3 after 2 ns, 6 after 8 ns;
```

Wewnątrz procesu sygnał powinien mieć tylko jedno źródło w danym czasie. W przeciwnym wypadku pod uwagę brane jest jedynie ostatnie przypisanie.

Przykład:

```
process  
begin  
    xyz <= 1 after 5 ns;    -- niezależnie od czasu...  
    xyz <= 2 after 4 ns;    -- ...zajdzie tylko to !...  
    pqr <= 10 after 5 ns;   -- ...no i oczywiście to.  
wait .....  
end process
```

```

signal X, Y: integer;
process
begin
    wait on Y;
    X <= Y + 1 after 10 ns;

```

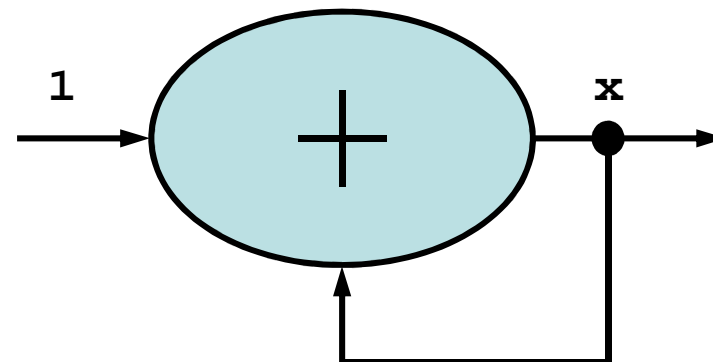
W powyższym przykładzie X przyjmuje nową wartość dokładnie po 10 ns (nie 9.9999 lub 10.0001 ns).

Deklaracja opóźnień jest ignorowana przez narzędzia do syntezy.

```

signal X: integer;
process .....
begin
    .....
    X <= X + 1 after 10 ns;
    .....

```


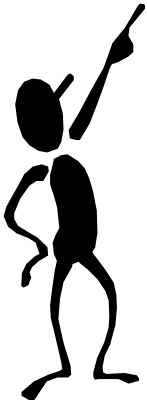
Przykład:

```
entity VAR is
port (A: in bit_vector (0 to 7);
      INDEX: in integer range 0 to 7;
      OUTPUT: out bit);
end VAR;

architecture VHDL_1 of VAR is
begin
  process
  begin
    OUTPUT <= A(INDEX); -- opóźnienie 0 ns
    wait .....;       -- wait inicjuje przypisanie
    .....
  end VHDL_1;
```

Główne różnice między przypisywaniem wartości zmiennym i sygnałom:

Przypisywanie wartości sygnałom	Przypisywanie wartości zmiennym
<ul style="list-style-type: none"> • według reżimów czasowych • z uwzględnieniem opóźnień • po spełnieniu warunku w wait 	<ul style="list-style-type: none"> • bez reżimów czasowych • bez opóźnień • natychmiastowe

Przykłady:

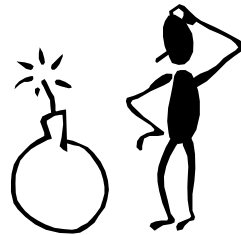
```
X <= 1;           --opóźnienie 0  
wait .....;     --przypisanie zachodzi po wykonaniu wait
```

```
X <= Y;           --opóźnienie 0 - zamiana  
Y <= X;  
wait .....;     --oba przypisania zachodzą po wykonaniu wait
```

```
V := 1;          --przypisanie do zmiennej następuje natychmiast  
S <= V;  
A := S;          --A otrzymuje poprzednią wartość S  
wait .....;     --S otrzymuje wartość V (=1) po wykonaniu wait
```

```
X <= 1;  
X <= 2;  
wait for 0 ns;  -- po wykonaniu wait X otrzymuje wartość 2
```

```
architecture var of counter is
begin
process(CLK)
variable VAR: ...
begin
if CLK and CLK'event then
VAR := VAR + 1;
if VAR = 9 then
VAR := 0;
end if;
end if;
end process;
```



```
architecture sig of counter is
signal SIG: ...
begin
process(CLK)
begin
if CLK and CLK'event then
SIG <= SIG + 1;
if SIG = 9 then
SIG <= 0;
end if;
end if;
end process;
```

Pytanie:

Jak będą liczyły powyższe liczniki ?

Reguła: Czy nowo przypisana wartość musi być używana w tym samym przebiegu pętli symulatora? Jeśli tak – należy użyć zmiennej. W innych przypadkach należy używać sygnałów (wolniej się symulują ☹).

- Pierwsze symulatory: *One-List Algorithm* (ewaluacja i przypisywanie).
- Symulatory VHDL: *Two-List Algorithm* (ewaluacja / przypisywanie).

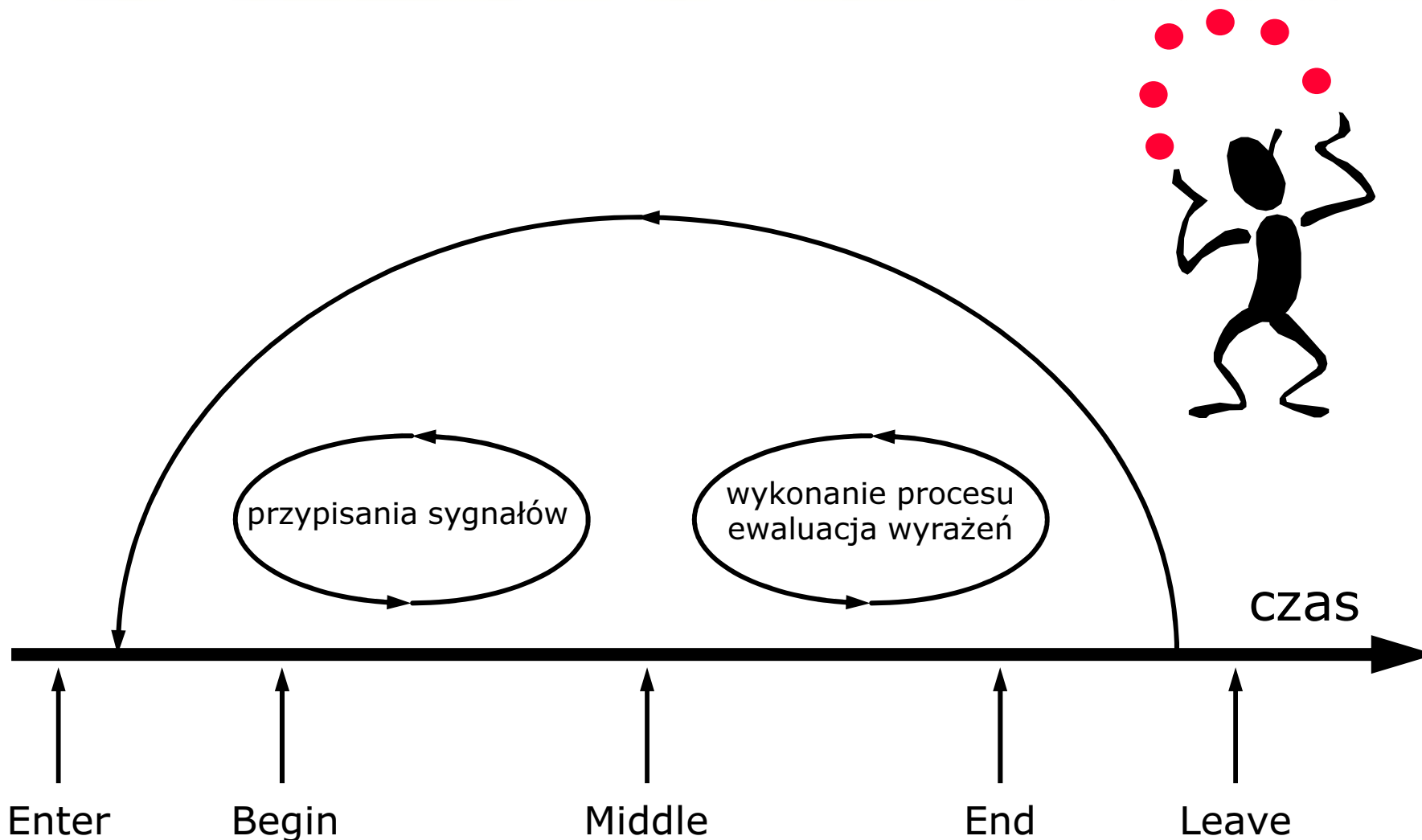
Przykład (w procesie):

A <= B;

B <= A;

Symulowanie zdarzeń o zerowym czasie opóźnienia jest wykonywane podczas fikcyjnej jednostki czasowej zwanej *delta-time*. Stanowi ona całkowity cykl symulacyjny, nie zwiększając jednak licznika czasu:

- symulator modeluje zdarzenia o zerowym czasie opóźnienia, używając cyklu *delta-time*,
- zdarzenia uruchomione w tym samym czasie są symulowane w *delta-time* w określonym porządku,
- związana z nimi logika jest resymulowana w celu propagacji zmian dla następnego cyklu,
- cykle *delta-time* są powtarzane do momentu odnotowania braku zmian.

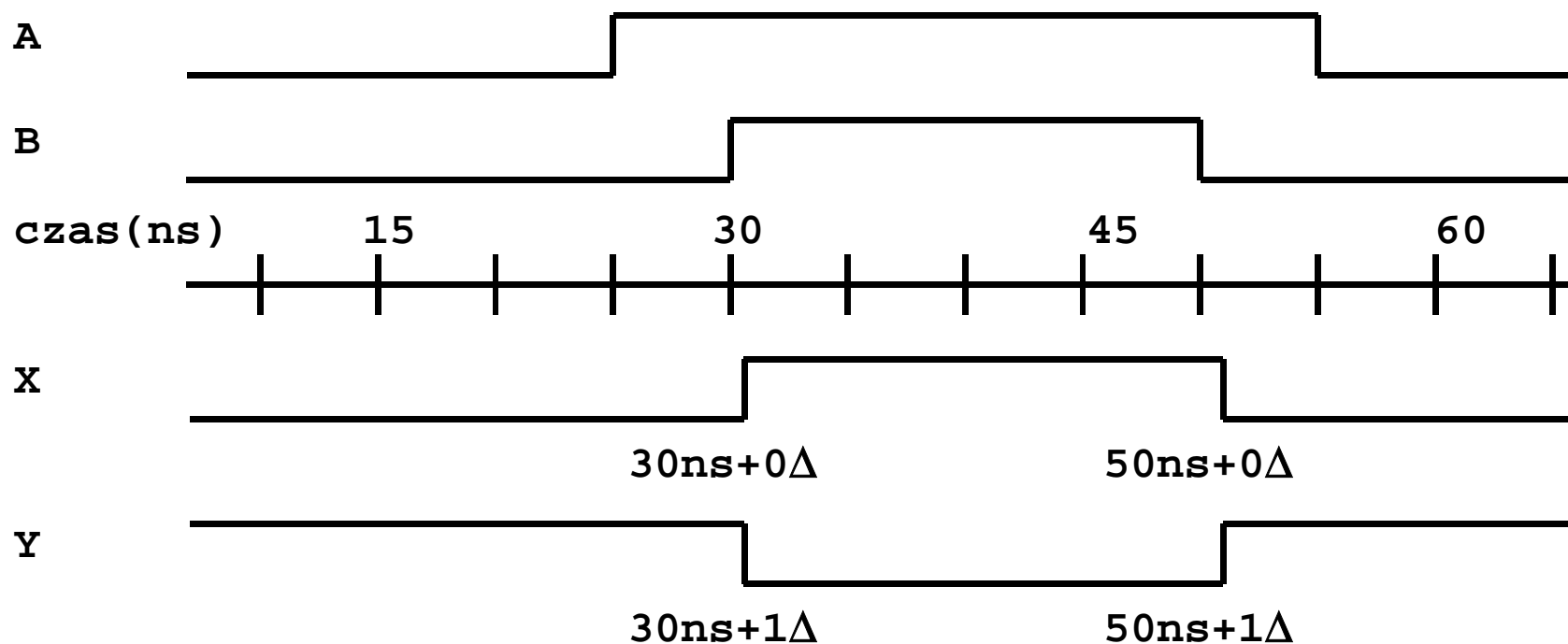
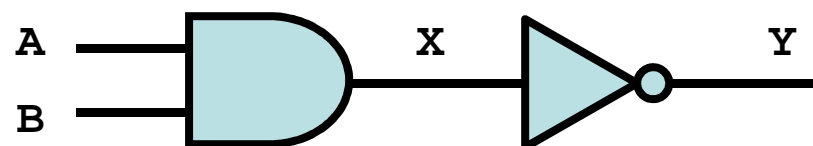

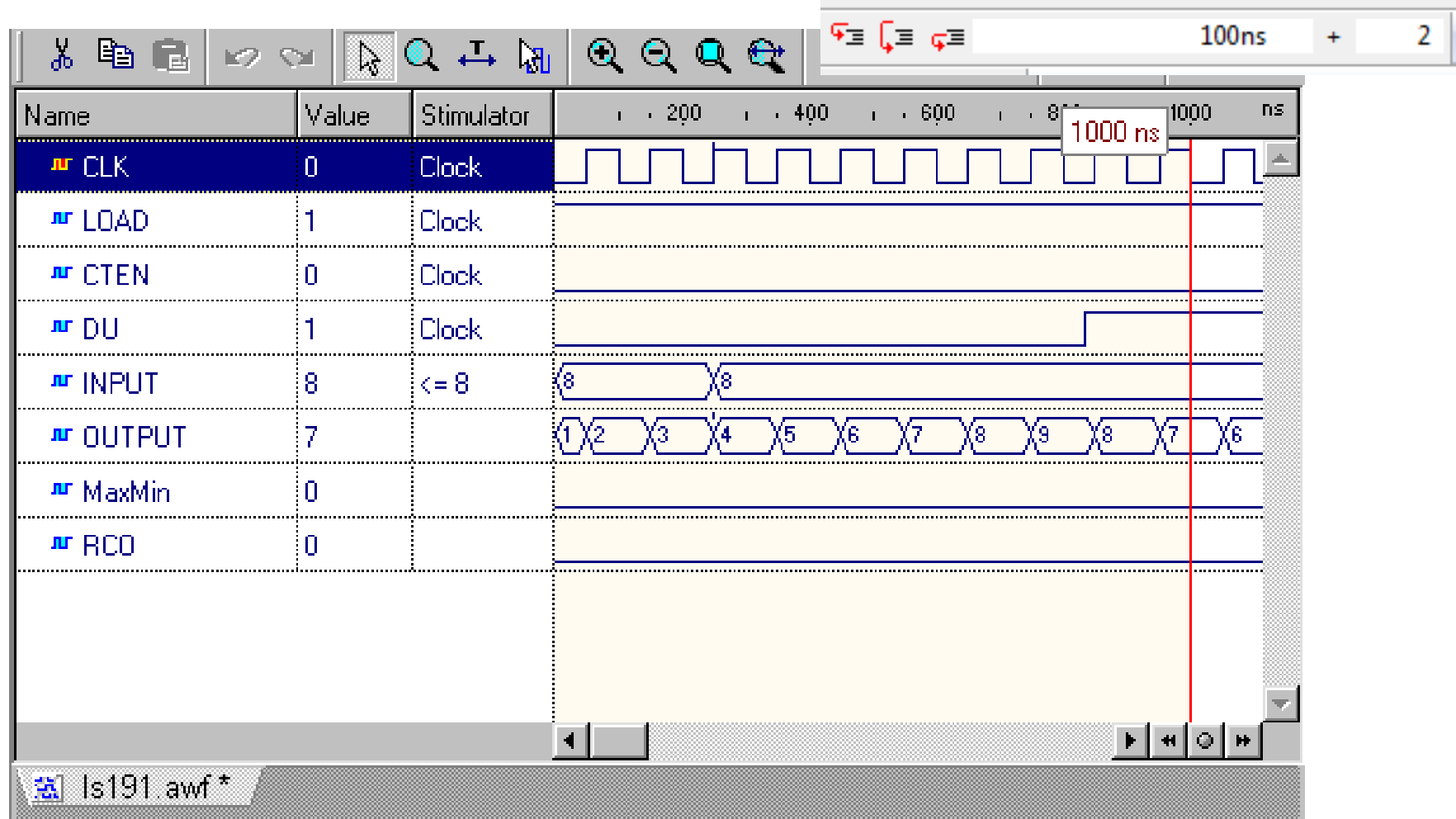
Symulacja przypisań współbieżnych z użyciem cyklu Δ .

Przykład:

`X <= A and B;`

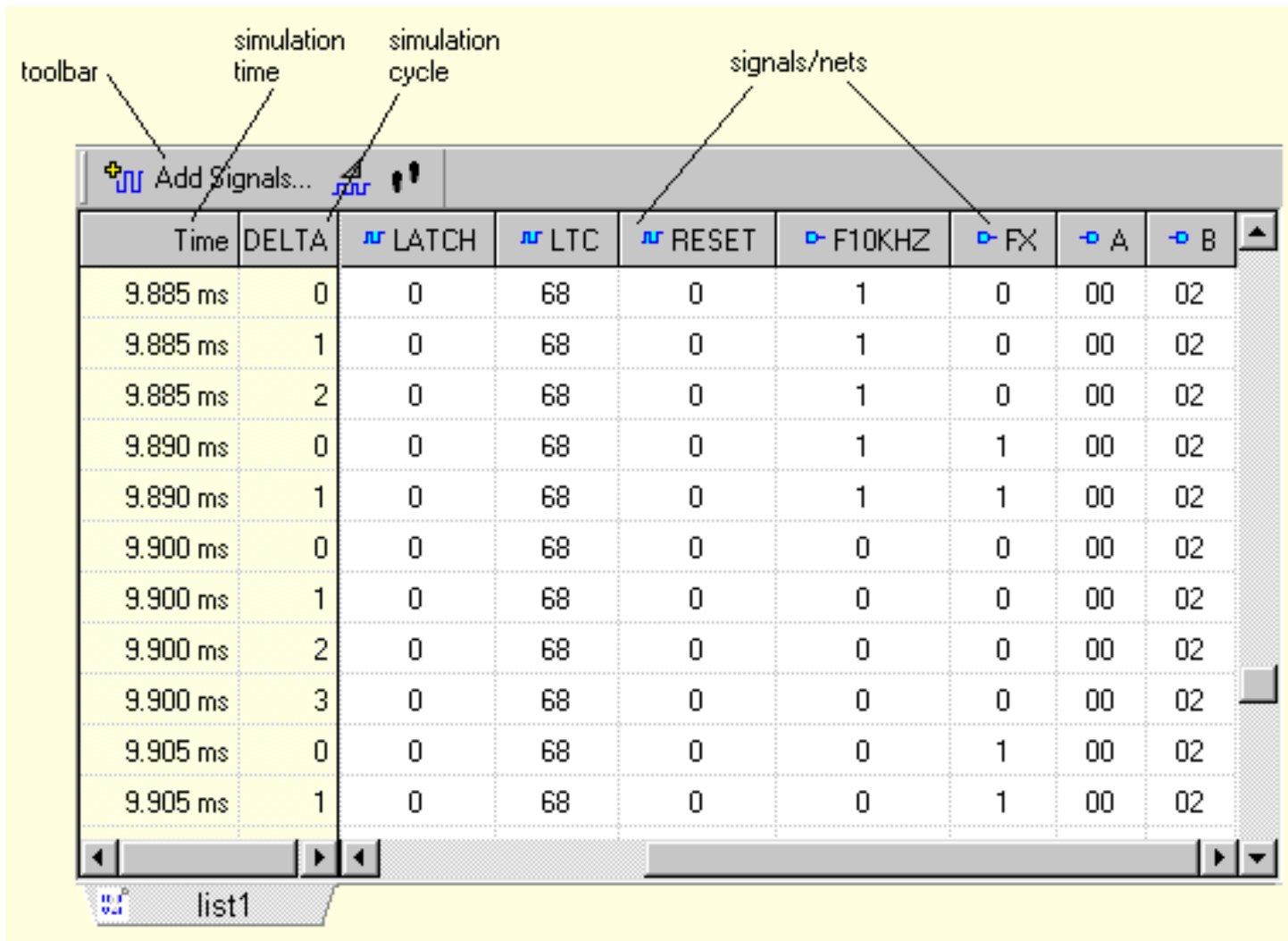
`Y <= not X;`

ActiveHDL - List Viewer

The screenshot shows the ActiveHDL List Viewer window. The toolbar at the top includes an 'Add Signals...' button and a 'simulation cycle' icon. The table below displays simulation data with columns for Time, DELTA, and various signals/nets (LATCH, LTC, RESET, F10KHZ, FX, A, B). Annotations with arrows point to the toolbar, simulation time, simulation cycle, and signals/nets columns.

Time	DELTA	LATCH	LTC	RESET	F10KHZ	FX	A	B
9.885 ms	0	0	68	0	1	0	00	02
9.885 ms	1	0	68	0	1	0	00	02
9.885 ms	2	0	68	0	1	0	00	02
9.890 ms	0	0	68	0	1	1	00	02
9.890 ms	1	0	68	0	1	1	00	02
9.900 ms	0	0	68	0	0	0	00	02
9.900 ms	1	0	68	0	0	0	00	02
9.900 ms	2	0	68	0	0	0	00	02
9.900 ms	3	0	68	0	0	0	00	02
9.905 ms	0	0	68	0	0	1	00	02
9.905 ms	1	0	68	0	0	1	00	02

Pytanie: Jakie są wartości X oraz A po jednym cyklu *delta-time* ?

```
process  
begin  
    X <= 1;  
    X <= 2;  
    A <= X;  
    X <= 3;  
wait for 0 ns;
```


Rodzaje instrukcji **wait**:

- **wait on** A, B;
Zawiesza wykonywanie do momentu pojawienia się zdarzenia na A lub B.
- **wait until** A > 10;
Zawiesza wykonywanie do momentu pojawienia się zdarzenia na A i spełnienia warunku A > 10.
- **wait for** 10 ns;
Zawiesza wykonywanie procesu na 10 ns.
- **wait**;
Zawiesza wykonywanie procesu na zawsze. Używana jako 'kill'.

Symulacja Symulacja i instrukcja `wait`

Zamiast instrukcji `wait` wewnątrz procesu można wyspecyfikować listę sygnałów, które aktywują dany proces (ang. *sensitivity list*). Sygnały te podaje się w nawiasie po słowie kluczowym `process`.

Jest to równoważne instrukcji `wait` występującej na końcu procesu. Proces może posiadać albo listę albo taką instrukcję `wait`.

Przykład:

```
process (CLK)
begin
.....
.....
<statements>
.....
.....
end process;
```

```
process
begin
.....
.....
<statements>
.....
.....
wait on CLK;
end process;
```

Pytanie:

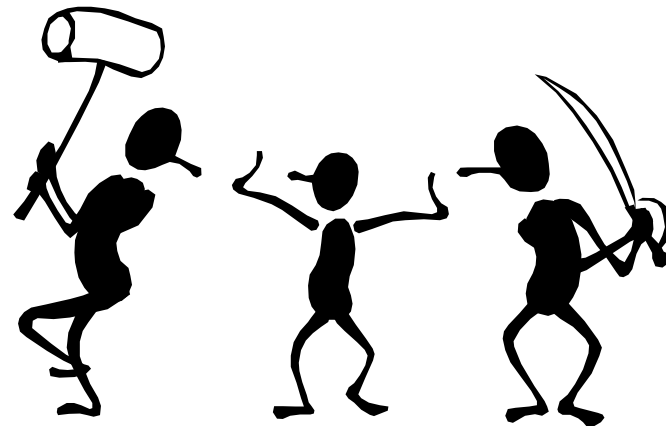
Jaka jest różnica w zachowaniu się dwóch poniższych procesów ?

```
process (A, B)
begin
S <= A;
T <= B;
V <= S or T;
end process;
```

```
process (A, B, S, T)
begin
S <= A;
T <= B;
V <= S or T;
end process;
```

VHDL zezwala na sterowanie sygnałów z wielu źródeł, ale:

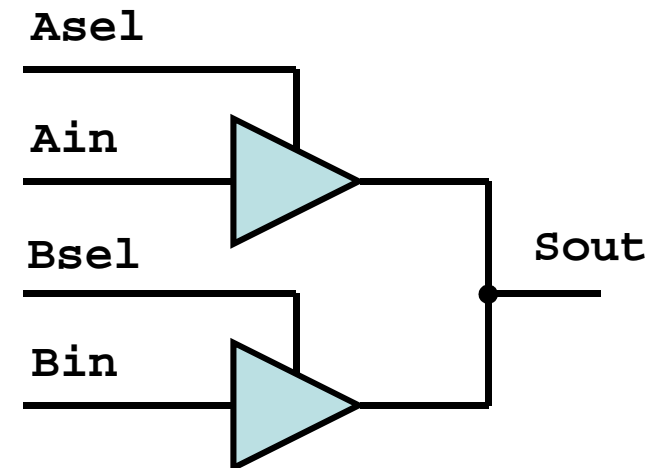
- każde ze źródeł musi być w osobnym procesie albo w różnych przypisaniach współbieżnych,
- dla takich sygnałów musi być zadeklarowana funkcja arbitrażu (*resolution function*),
- funkcja taka jest predeklarowana dla typu STD_LOGIC. Jest to preferowany typ obiektów (łatwiej używać jednego typu w całym projekcie), ale nie pozwoli na wykrycie podczas kompilacji omyłkowego połączenia dwóch *driverów* (możliwe dopiero podczas symulacji).


```
architecture SEQUENTIAL of TRISTATE is
  signal Ain,Bin,Asel,Bsel,Sout: STD_LOGIC;
begin
```

```
A:process (Ain,Asel)
begin
  Sout <= 'Z';
  if (Asel='1') then
    Sout <= Ain;
  end if;
end process;
```

```
B:process (Bin,Bsel)
begin
  Sout <= 'Z';
  if (Bsel='1') then
    Sout <= Bin;
  end if;
end process;
end SEQUENTIAL;
```



```
architecture CONCURRENT of TRISTATE is
  signal Ain,Bin,Asel,Bsel,Sout: STD_LOGIC;
begin
  Sout <= Ain when Asel = '1' else 'Z';
  Sout <= Bin when Bsel = '1' else 'Z';
end CONCURRENT;
```



```
TYPE std_ulogic IS ('U','X','0','1','Z','W','L','H','-');
TYPE std_ulogic_vector IS ARRAY (NATURAL RANGE <>) OF std_ulogic;
FUNCTION resolved (s : std_ulogic_vector) RETURN std_ulogic;
SUBTYPE std_logic IS resolved std_ulogic;
TYPE std_logic_vector IS ARRAY (NATURAL RANGE <>) OF std_logic;

TYPE stdlogic_table IS ARRAY (std_ulogic, std_ulogic) OF std_ulogic;
CONSTANT resolution_table : stdlogic_table := (
-----
--| U  X  0  1  Z  W  L  H  -  |  |
-----
('U','U','U','U','U','U','U','U','U'), -- | U |
('U','X','X','X','X','X','X','X','X'), -- | X |
('U','X','0','X','0','0','0','0','X'), -- | 0 |
('U','X','X','1','1','1','1','1','X'), -- | 1 |
('U','X','0','1','Z','W','L','H','X'), -- | Z |
('U','X','0','1','W','W','W','W','X'), -- | W |
('U','X','0','1','L','W','L','W','X'), -- | L |
('U','X','0','1','H','W','W','H','X'), -- | H |
('U','X','X','X','X','X','X','X','X')); -- | - |
```



```
FUNCTION resolved (s: std_ulogic_vector ) RETURN std_ulogic IS
VARIABLE result : std_ulogic := 'Z'; -- weakest state default
BEGIN
-- The test for a single driver is essential otherwise the
-- loop would return 'X' for a single driver of '-' and that
-- would conflict with the value of a single driver unresolved
-- signal.
    IF (s'LENGTH = 1) THEN RETURN s(s'LOW);
    ELSE
        FOR i IN s'RANGE LOOP
            result := resolution_table(result, s(i));
        END LOOP;
    END IF;
    RETURN result;
END resolved;
```

Funkcja:

- zwraca jedną wartość,
- ma wszystkie argumenty w trybie *input*,
- przekazuje argumenty przez wartość.

Funkcja arbitrażu:

- jest wymagana, gdy sygnał (węzeł) jest sterowany przez więcej niż jedno źródło,
- przeprowadza arbitraż sygnałów,
- jest wywoływana w przypadku zmian w każdym ze źródeł sygnału,
- otrzymuje tablicę sygnałów do arbitrażu,
- jest definiowana przez użytkownika,
- jest skojarzona z podtypem.

Sygnaly w VHDL

Atrybuty czasowe sygnałów

- `signal_name`event` - zwraca wartość TRUE jeżeli w danym kroku symulacji wystąpiło zdarzenie (event)
- `signal_name`last_event` - zwraca czas od ostatniego zdarzenia
- `signal_name`last_value` - zwraca poprzednią wartość sygnału (przed ostatnim zdarzeniem)

Przykłady:

```
if CLK`event and CLK=`1' then ...
```

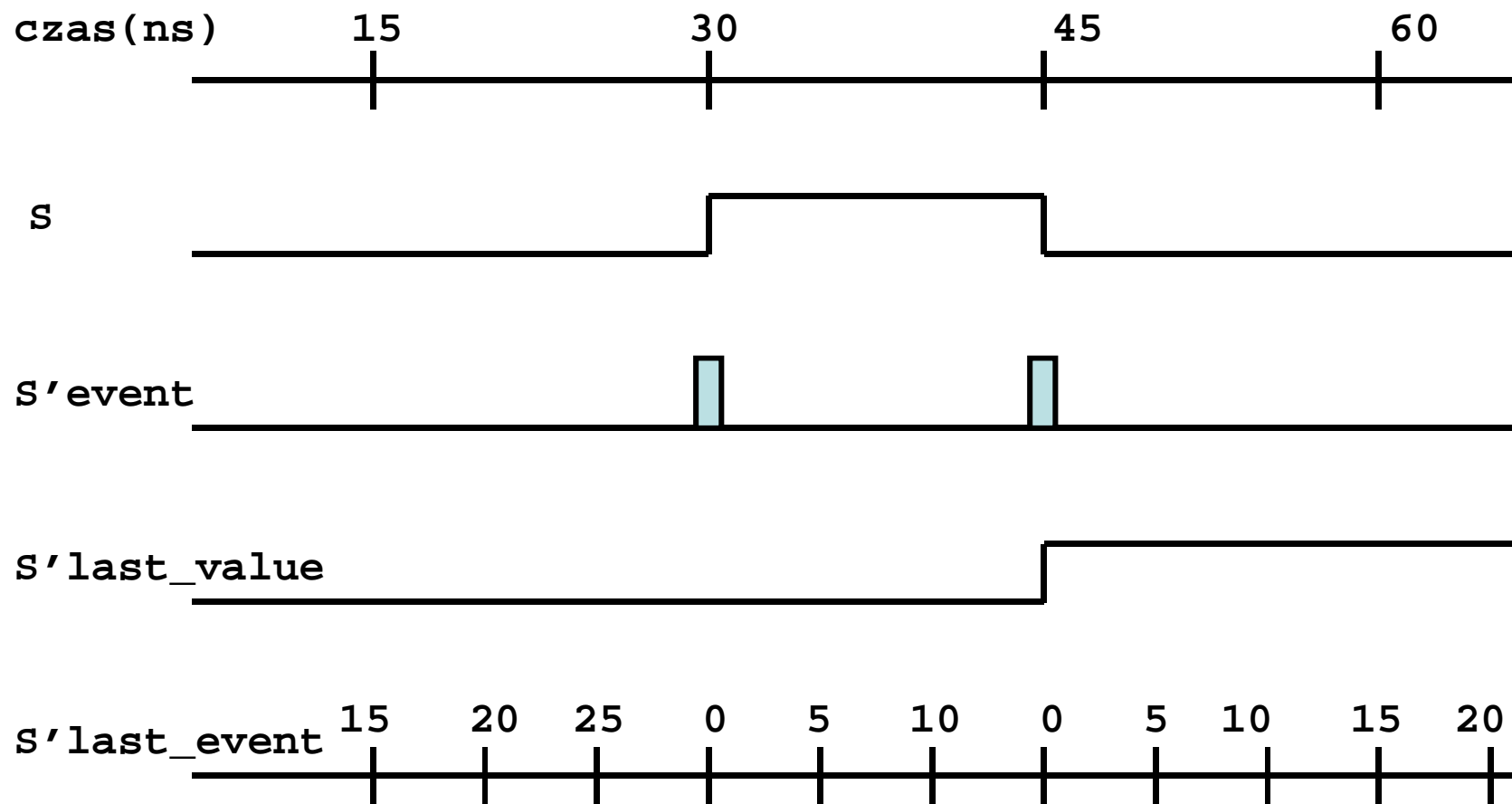
```
if SD_DAT`event and (SD_DAT=`H' or SD_DAT=`Z') and  
SD_DAT`last_value=`1' then ...
```

Zdefiniowane funkcje `rising_edge` i `falling_edge`:

```
if rising_edge(CLK) then ...
```

równoważne zapisowi:

```
if CLK`event and CLK=`1' and CLK`last_value=`0' then ...
```


Atrybuty predefiniowane pozwalają uzyskać informacje o obiektach, typach, podprogramach itp.

Atrybuty sygnałów:

Attribute	Result
S'Delayed(t)	implicit signal, equivalent to signal S, but delayed t units of time
S'Stable(t)	implicit signal that has the value True when no event has occurred on S for t time units, False otherwise
S'Quiet(t)	implicit signal that has the value True when no transaction has occurred on S for t time units, False otherwise
S'Transaction	implicit signal of type Bit whose value is changed in each simulation cycle in which a transaction occurs on S (signal S becomes active)
S'Event	True if an event has occurred on S in the current simulation cycle, False otherwise
S'Active	True if a transaction has occurred on S in the current simulation cycle, False otherwise
S'Last_event	the amount of time since last event occurred on S, if no event has yet occurred it returns Time'High
S'Last_active	the amount of time since last transaction occurred on S, if no event has yet occurred it returns Time'High
S'Last_value	the previous value of S before last event occurred on it
S'Driving	True if the process is driving S or every element of a composite S, or False if the current value of the driver for S or any element of S in the process is determined by the null transaction
S'Driving_value	the current value of the driver for S in the process containing the assignment statement to S

Atrybuty typów skalarnych:

Attribute	Result type	Result
TLeft	same as T	leftmost value of T
TRight	same as T	rightmost value of T
TLow	same as T	least value in T
THigh	same as T	greatest value in T
TAscending	boolean	true if T is an ascending range, false otherwise
TImage(x)	string	a textual representation of the value x of type T
TValue(s)	base type of T	value in T represented by the string s

Atrybuty typów i podtypów dyskretnych i fizycznych:

Attribute	Result type	Result
TPos(s)	universal integer	position number of s in T
TVal(x)	base type of T	value at position x in T (x is integer)
TSucc(s)	base type of T	value at position one greater than s in T
TPred(s)	base type of T	value at position one less than s in T
TLeftof(s)	base type of T	value at position one to the left of s in T
TRightof(s)	base type of T	value at position one to the right of s in T

Atrybuty typów tablicowych i obiektów typów tablicowych:

Attribute	Result
A'Left(n)	leftmost value in index range of dimension n
A'Right(n)	rightmost value in index range of dimension n
A'Low(n)	lower bound of index range of dimension n
A'High(n)	upper bound of index range of dimension n
A'Range(n)	index range of dimension n
A'Reverse_range(n)	reversed index range of dimension n
A'Length (n)	number of values in the n-th index range
A'Ascending(n)	True if index range of dimension n is ascending, False otherwise

Ciąg dalszy
nastąpi...

